

טביעת ספינת הדיג אורית ותיאור הישרדותם של הניצולים - סיפורו של ר/ח עודד קופלניק

בתאריך 13 לפברואר 2019 ראיינתי בצילום וידיאו את חברי ר/ח עודד קופלניק, ר/ח נמל אילת במשרדו, במטרה לשמוע את חווית שירותו כדיג צעיר בסירת הדיג אורית, עת נפגעה ב 13 מאי 1970 ע"י טילי סטיקס וטבעה.

להלן עדותו המצולמת כפי ששכתבה על ידי אל"ם (מיל.) ד"ר כוכבי אזרן ב 18 לדצמבר 2020 ומועברת בזאת לאישורו.

"... התבקשתי ע"י כוכבי לספר את סיפורי בהקשר לטיבועה של סירת הדיג אורית.

אני עושה זאת לבקשתו. חס ושלום וחלילה, באם מי שיקרא או יצפה בסרטון, שלא יהיה לו שמץ של מחשבהאו הרהור, שמא סיפורי קשור להאדרת שמי או גאוותי. סיפורי מתאר את ההתרחשות מנקודת מבטי. אדגיש כי אני לא רואה בסיפור זה מעשה גבורה / מתגאה במעשיי.

ב ז' אייר ה'תש"ל, 13 מאי 1970 יצאתי מנמל אשדוד עם סירת הדיג אורית לדיג נוסף והפעם בחוף צפון סיני. במהלך איסוף הדגים סביב השעה 2200 וללא שום התראה מוקדמת, הרגשתי שאני מתעופף באויר ... התעוררתי לאחר שניות כשנחתתי על הסיפון ... שוכב על הסיפון כשריח אבק שריפה באפי. כשהתבוננתי סביב זיהיתי שהספינה שינתה פניה באופן קיצוני .

בספינה עד להתפוצצות היו ר/ח הספינה אדם ישר ז"ל, המכונאי סגל אקרמן ז"ל , הדייגים בועז יצחקי ואנכי. זוכר שסבלתי מקשיי נשימה, והייתי מאוד מבולבל. לא היה לי שמץ של מושג מה קרה ומה גרם להתרחשות שבתוצאותיה אני צופה.

אט אט הבנתי שנפגענו ממהו. זוכר במעורפל שראיתי את 2 הנפגעים, וראיתי דברים לא טובים. צרוב בזיכרוני רגע בו בועז ראה 2 אורות שבאים לכווננו, ואמר לי שכדאי שנקפוץ למים ... האינטואיציה שלי אמרה אחרת. אמרתי לו שאסור לנו לקפוץ למים. לא יודע באם זה מהתבוננות שזכרתי מאירוע טיבועה של אח"י אילת כשנתיים ומחצה קודם לכן, בה חלק מאנשי צוותה נפגעו מפגיעות הדף עת שהו במים.

ראיתי את הטילים מגיעים אלינו, הרמתי את ידי השמיימה ואמרתי בקול "שמע ישראל ...", ראיתי את הטילים חולפים מעלינו בגובה קרוב מאוד, של כ 2-3 מטר ונופלים לים כ 100-150 מטר מאיתנו ומתפוצצים.

מתוך תחושה/הערכה שלא יגיעו טילים נוספים, ונוכח העובדה שבספינה נפער חור גדול, חדירת המים היתה מהירה והיה ברור לנו שצריך לקפוץ למים. קפצנו עם חגורות ההצלה למים. הספקנו לראות את הספינה שוקעת עם החרטום מטה ובמהרה נעלמו ירכתיה. אקרמן היה פצוע ובמצב קשה. למען האמת לא כל איבריו היו מחוברים לגופו ... עטפנו אותו עם חגורת ההצלה וחברנו אותו לשרידי הסירה שצפו, ובהם גם אנחנו נאחזנו.

מהר מאוד הבנו שסגל אקרמן החזיר נשמתו לבורא ונשאר צף במים.

נותרנו קשורים לשברי הסירה במים. בטמפרטורה של כ 17 מעלות, מרגישים די קר. שוחחנו בנינו והתלבטנו מה לעשות. לא היה ברור היכן אנחנו בדיוק, ולאן פנינו צריכים להיות מופנות. קיינו שיגלו מה קרה לנו, שיתחילו לחפש אחרינו ... ולעיתים לדקות ארוכות פשוט שתקנו והתכנסנו כל אחד בתוך עצמו, עם מחשבותיו והרהוריו.

מעת לעת שאלתי עצמי וחיפשתי היכן כוון הים והיכן הכוון לחוף? התבוננתי לשמים, זיהיתי את העגלה הגדולה והצלחתי לזהות באמצעותה את כוכב הצפון, כך הערכתי מהו הכוון שאנו צריכים לנוע לכוון החוף.

החשש ששילוב של טמפרטורת מים קרה, ללא תנועה בתוספת לחרדה טבעית ומחשבות פסימיות/דיכאוניות שרצות לנו בראש, יובילו אותנו למצב רע. מכאן אמרתי לבעז שצריך אולי להתחיל לשחות לכוון החוף כי ספק באם מישהוא יחפש אותנו וגם אם כן, ספק באם ימצאו אותנו ...

דבר נוסף עליו דברנו זה שאם נזהה מטוסים שמגיעים צריך לעזור להם לאתר אותנו באמצעות זיקוקים. בועז העדיף להמשיך ולהמתין כי לא האמין ביכולתו להגיע בשחיה לחוף. אז נותרנו קשורים לשרידי הסירה והמשכנו להמתין.

כשלא קרה כלום והחששות להמשיך לשחות המים עם כל הסכנה הכרוכה בכך, וגם נואשתי מכך שיבואו לחלץ אותנו, אמרתי לבעז שנמאס לי ואני מתחיל לשחות לכוון החוף.

התחלנו בשחייה לכוון בו חשבתי שהחוף צריך להיות. האימות הראשון שאנחנו בכוון היה בעת הזריחה. שחינו לכוון דרום והבחנתי ברצועת חוף בעובי של שיערה. היה ברור לי שעל מנת להצליח לשחות במטרה להגיע לחוף אני חייב לשמור על מיקוד נכון. ברגע שאני לא אהיה ממוקד אני אתחיל להתבדר, תשתלט עלי אי הודאות, אאבד את הביטחון ואגיע למקום לא טוב, וכנראה שלא אצליח להגיע לחוף.

אז איך לשמור על המיקוד? התחלתי לספור את תנועות השחייה שלי. 100, 200, ... 1000, 2000 תנועות ידיים, וכך הספירה הפכה להיות אמצעי המיקוד, ואסור לי להפסיקה או להתבלבל ...

לקראת הצהריים, ראינו מטוסי ירוט, (מיראז' או סקייהוק), ואח"כ גם מטוס תובלה מדגם נורד. נופנפנו אליהם עם החגורות, אבל הבנו שככל הנראה לא ראו אותנו.

בשלב מסויים בועז העלה מחשבה שאנחנו לא בכוון הנכון לחוף, משהו שקשור לנוכחותם של כרישים ... כעבור זמן אמר לי, עודד נמאס לי, אין לי כבר כוחות, אני נשאר כאן, אתה תמשיך לשחות ותגיע לחוף. אתה חייב להגיע לחוף כי מישהו צריך לספר מה קרה לנו.

לא התווכחתי איתו והמשכתי לשחות. לא יודע כמה זמן שחיתי. אבל היו לי שתי מחשבות מנוגדות שליוו אותי תוך כדי השחייה. הראשונה היא מחשבה שאני חייב לעשות הכל ע"מ לשרוד ולהינצל. אני בחור צעיר ורוצה להמשיך לחיות. אבל מייד אחריה מגיעה מחשבה שונה, איך אוכל לחיות עם זה שאני מותיר אחרי את בועז ולא עושה די ע"מ לעזור גם לו להינצל?

לא יודע כמה זמן חלף בה הייתי עסוק בדילמה הזו, עד שהחלטתי להסתובב ולחזור לחפש אותנו.

הייתי רק בן 17.5. היום במרחק הזמן שחלף מאז, אני לא יודע להגיד מהיכן שאבתי את הכוחות והעוצמה לעשות זאת. אבל הייתי נחוש לעשות את שני הדברים. גם למצוא אותנו ולעזור לו, וגם להינצל.

כעבור זמן ... מצאתי אותו כשהוא במצב של ערפול חושים. הצלחתי איך שהוא לחבר אותו אלי והתחלתי לשחות חזרה לכוון החוף. באופן לא ברור ההחלטה והמעשה חזקו מאוד את רוחי ואת גופי למרות המאמץ הנוסף. הרגשתי כמו שליח, שהולך לעשות מעשה מאוד ראוי, ובכך השתלטה עלי תחושה אלוהית משהו, מה שגרם לי לחוש ביטחון רב במסוגלות שלי להגיע לחוף יחד עם בועז ולהינצל.

הלילה ירד ואני ממשיך בשחייה. מחזק את עצמי וכמו מטען, טוען עצמי כל הזמן באנרגיות חדשות בזכות "צדקת ההחלטה והדרך". למרות הקושי אני ממשיך באופן עיקש וממוקד בשחייה לכוון החוף. מדי פעם בודק את מצבו של בועז ואם הוא בסדר ...

כך שחינו כל הלילה. לפתע התחלתי לשמוע רחש סביבי. בהתחלה הוא לא ברור. אבל אט אט הוא מתחזק. בשלב מסויים הבנתי שיתכן ואני שומע את רעש גלי החוף. אבל מייד באה לי מחשבה שאולי אני מדמיין ... אבל כעבור זמן היה ברור לי שאני מתקרב לחוף והרעש הוא אכן רעש משברי החוף.

אבל באיזה חוף אני נוחת? לא זיהיתי בשלב זה כלום. חושך מצרים ורק רחש גלי החוף נשמעים.

ואז צצה מחשבה מאיימת נוספת. אולי יש סלעים וקיימת סכנה שנתנפץ עליהם. התחלתי לנסות ולהרגיש את הקרקעית עם הרגליים ככה אגיע ליציבות ואצליח להתמודד טוב יותר עם המשברים.

ואכן לא היו סלעים. התחלתי להרגיש את הקרקע החולית, רכה ונעימה, ורעשי הגלים המתנפצים כבר נשמעו מרגיעים יותר.

אבל אז צצה עוד מחשבה היכן אני צפוי לנחות? אולי יש מוקשים מוכרחים להיות זהירים שלא נעוף שוב לאויר בגלל מוקשים ...

הגענו לחוף. נשכבנו על החוף כמעט מעולפים. קשה לי לתאר את התחושה הטובה שהשתלטה עלי. חשתי שעכשיו אנחנו יותר מוגנים. אבל מאוד קר ... נסיתי לקום אבל לא הצלחתי. הרגשתי חוסר תחושה בגפיים. כעבור כמה דקות של הנעת הגפיים הצלחתי לקום וכך גם בועז. צעדנו מספר צעדים לכוון החול היבש והחם, והתכסינו בחול ע"מ לשמור על חום הגוף.

נחנו ונרדמנו לאיזה זמן ...

כשפקחתי את עיני בבוקר, שמעתי רעש מכון מזרח. הרמתי את ראשי וצפיתי במבט ממוקד. היה נדמה לי שאני מזהה קבוצת אנשים. החלטנו לקום ולנוע לכוון הקבוצה. מחשש של לעלות על מוקשים צעדנו על קו המים, שם אין מוקשים באופן ודאי.

הלכנו בעקבות קול השירה ששמענו. וכשהתקרבו אליהם זיהינו קבוצה של בדואים שזרקו רשת גדולה לכוון ימת ברדאויל, והמאמץ לאסוף את הרשת על שלל הדגים לווה בשירה שכל הנראה העניקה להם אנרגיות טובות וכוחות לאסוף את הרשת.

כשהתקרבו אליהם, הבחנו במבט משונה בו הם מסתכלים עלינו. רק מאוחר יותר הבנו שזה לא רק בגלל העובדה שהיינו ללא בגדים פרט לתחתונים, אלא בגלל שהפנים וחלק מהגוף שלנו היו מפוחמים. היו אלא שאריות הפיח או תוצרי הזיהום משיירי הטילים שנפלו בסמיכות אלינו.

הם קבלנו אותנו יפה. הגישו לנו תה חם, וגם פיתות והסיעו אותנו בסירת מפרש להיאחזות בנחל ים. שם, לאחר שהבינו במה מדובר הזניקו מסוק שהטיס אותנו לסורוקה.

בסורוקה הגיעו כל מיני אישים לבקר אותנו. אני זוכר הייטב את ביקורו של עיזר וייצמן שהיה אז שר התחבורה מטעם גח"ל בממשלת אחדות לאומית בראשותה של גולדה מאיר....".

לקראת סיום עודד סיפר לי על קלטת ישנה המצויה בראשותו ומתעדת ביקור זה ואולי אחרים, ובקש 2 בקשות:

שסרטון התייעוד ישאר אצלי. בקש שלא אעשה בו שימוש אלא עפ"י הסכמתו בלבד.

בקשה שניה, שאעביר לו עותק מהצילום, כך שבמידה ונאמרו דברים שיש בהם לפגוע בחברו בועז יצחקי, יבקש ממני למחוק אותם.

וכך נהגתי.

כוכבי אזרן

